

De Meerboei

Maandblad van de Verenigde Doopsgezinde Gemeente IJmond

14^e jaargang nr. 2
16 maart 2023

“Een mensenkerk”: een kerk van
de mensen en voor de mensen.

KERKDIENSTEN

Beverwijk, Meerstraat 62, aanvang 10.00 uur

- 26 mrt 10.00 Ds. Jaap Klanderman
Pianist: Justina Oosters
- 06 apr 19.30** Ds. Jarek Kubacki: Avondmaalsviering Witte Donderdag
Organist: Marco Bij de Vaate
- 09 apr 10.00 Ds. Jarek Kubacki: Pasen
Organist: Marco Bij de Vaate
- 16 apr 10.00 Justina Oosters: Zangdienst
- 30 apr 10.00 Zr. B. Jonker
Organist: Ronald Molenaar
- 14 mei 10.00 Ds. Jarek Kubacki
Organist: Ronald Molenaar
- 28 mei 10.00 Ds. Jaap Klanderman: Pinksteren
Organist: Marco Bij de Vaate

AGENDA

- Wo 22 mrt 17.30 70+ maaltijd
U dient zich hiervoor wel op te geven bij
Zr. Hermien Fictoor: 0251 – 23 41 47 of
Zr. Justina Oosters: 06 - 24 12 97 97

EEN MENS LEEFT NIET VAN BROOD ALLEEN...

Primum vivere deinde philosophari ("Eerst leven, dan filosoferen"), zoals ze in het oude Rome zeiden. Bertolt Brecht poneerde in "Driestuiversopera" een soortgelijk principe: *Erst kommt das Fressen, dann kommt die Moral*. Wij kennen ook de beroemde "behoefte piramide" van de Amerikaanse psycholoog Maslow (hoewel het goed te weten is dat Maslow zelf deze piramide niet heeft gemaakt en ook nooit heeft gebruikt).

Vooraf in moeilijke tijden hebben we de neiging om in de eerste plaats de meest elementaire menselijke behoeften te erkennen, wat volkomen begrijpelijk is. Desondanks zijn er nog steeds situaties die deze ordening ter discussie

stellen. We lezen bijvoorbeeld over concerten in ruïnes of kelders tijdens de oorlog, of we zien, zoals ik in Lviv zag, dat de menselijke behoefte aan contact met een ander mens sterker is dan de behoefte aan fysieke veiligheid. Daarom negeren de mensen de luchtalarmen en bloeit het sociale leven op.

Onlangs werden tijdens restauratiewerkzaamheden in de kerk in Ladantsi oude fresco's ontdekt. Ze dateren uit de late 18e en vroege 19e eeuw maar later werden ze overschilderd. Zoals vaker het geval is, maakten echt interessante, zelfs unieke, afbeeldingen plaats voor de standaard kitsch. Nu zijn ze ontdekt en de vraag is wat ermee te doen. Er is oorlog en het land heeft veel belangrijkere problemen dan wat schilderijen op een muur van een dorpskerk. En toch proberen we geld te vinden om deze fresco's te behouden. Naar verluidt zou tijdens de Tweede Wereldoorlog in Engeland het volgende gesprek hebben plaatsgevonden. Churchill wilde weten wat de begroting voor culturele doelen was. "Maar Winston", reageerde zijn minister van financiën, "er is toch oorlog!" Hierop zou Churchill hebben geantwoord: "Maar waarom voeren we dan überhaupt deze oorlog als we de cultuur vergeten!".

Vorige week bespraken wij met Bert Kisjes en Serge Heman de mogelijkheden van samenwerking tussen de VDGJ en de Wijkertoren. Bert noemt wat hij wil realiseren "een mensenkerk": een kerk van de mensen en voor

de mensen. En zijn hele visie stoelt op de hoop dat we met z'n allen gaan inzien dat geld, materiële goederen, materiële behoeften niet alles zijn. Dat we ook onze andere behoeften ontdekken: diepere of hogere. En dan moeten er plaatsen zijn waar in die behoeften kan worden voorzien. Ik realiseerde me dat deze hoop in feite de hoop van ons allemaal is. Ook wij, als doopsgezinde gemeente, rekenen erop: net als elke andere kerk, elk theater, koor, museum, wat dan ook. We hopen allemaal dat Maslow toch niet helemaal gelijk had, en Bertolt Brecht ook niet. En dat de Bijbel daarentegen wel gelijk heeft door te benadrukken dat een mens niet van brood alleen leeft...

Zo moge 't zijn. Want anders kunnen we deze tent gelijk opdoeken...

Jarek Kubacki

OVER- EN VAN DE LEDEN

Bedankje

Bij deze wil ik een ieder bedanken voor de belangstelling en kaarten die ik mocht ontvangen tijdens mijn ziekteperiode. Het heeft mij goed gedaan.

Tineke Beems

Operatie

Op 9 maart heeft zr. Lucy Klanderman-van Dam een heupoperatie ondergaan. Wij wensen haar een voorspoedig herstel toe.

Verjaardagen

18 maart	br. H.N. Overkamp	97 jaar
18 maart	zr. K. Klaassens	90 jaar
26 april	zr. C.J. Reinking-Damman	84 jaar
26 april	zr. J.A. Vegter-Hiddema	83 jaar
23 maart	zr. C.A. Brandenburg-Heimerling	77 jaar
09 mei	zr. T.D. van Ewijk-Tot	83 jaar

Wij wensen allen een hele goede en gezellige verjaardag toe.

WAT GEWEEST IS: BIJ DE DIENSTEN

8 januari: het nieuwe jaar wordt begroet met een dienst van Jaap Klander-man. Lezingen uit Jesaja 55: 1-11 en uit Markus 1:1-11. Het evangelie van Markus zou je een turbo-evangelie kunnen noemen: alles gebeurt onmiddellijk en wordt kort en zakelijk verteld: opeens is er een man die Jezus heet, die zich laat dopen door Johannes en hij verkondigt zomaar een evangelie. Dat is iets wat bij de hoogste machthebber hoort: hij is dus een belangrijk persoon. Na de doop vindt een bekroning plaats: de hemelen scheuren en een duif daalt neer. Jezus geeft ons hemels inzicht. Het is bij Marcus een kortverhaal met een droge boodschap.

Na dit brood voor de geest is er in de Thouarszaal koffie met wat lekkers, we proosten met bubbeltjes en genieten van een kopje soep. Voorwaar een goed begin van het nieuwe jaar.

22 januari: Broederschapsdag met ds. Jarek Kubacki. Thema: waarom is dopen wat mondig is zo belangrijk voor ons. Hij ging in z'n overdenking helemaal terug tot de wortels in het oude Zwitserland. Daar begon religieuze vernieuwing o.a. bij Zwingli. Die leek eigenlijk een wederdoper, maar hield zich -onder druk van de staat- toch aan de kinderdoop. Toch lieten toen 3 belangrijke mensen zich opnieuw dopen. Door de jaren heen bleef de volwassendoop een punt van discussie en strijd. Er zijn heel wat mensen voor omgebracht, zie de Martelaarsspiegel. Maar ook nu nog is het belangrijk dat je zelf kunt beslissen of je gedoopt wilt worden. Je gebruikt je eigen woorden in je belijdenis, je bent mondig.

29 januari: Zangdienst met Justina Oosters. Het thema was: het leven op aarde is vreugde en rijkdom. We hebben veel gezongen. De liederen waren mooi uitgekozen op het thema en werden afgewisseld met een aantal variaties van Mozart. Lezingen waren er ook: Johannes 12 vers 23 en 24 over de graankorrel. Ook uit Prediker 3: 1-8 en 12: er is voor alle dingen een tijd. Verder uit Psalm 118 de verzen 1-10 en 21-25: Prijs de Heer, want Hij is goed, zijn liefde duurt voor eeuwig. Dat klonk ook uit Filippenzen 4: 4-8: Wees altijd blij in de Heer! Ik zeg het nog een keer: wees blij! Nou dat waren we wel. We hebben nieuwe en oude vertrouwde liederen gezongen, en daar word je ook blij van.

12 februari: ds. Jarek Kubacki begon de dienst met het afspelen van een lied van Robert Long: *Die van mij*, waarin hij bezingt hoe zijn eigen God er uitziet, dat in tegenstelling tot een hele boel andere kwalificaties die in de verschillende godsdiensten opgeld doen. Een heel mooi lied, we waren er stil van. Aansluitend was de lezing uit Exodus 3:1-14, over Mozes en de braamstruik en zijn opdracht om zijn volk uit Egypte weg te leiden. Wat moet ik tegen ze zeggen, hoe heet God dan: IK BEN.

Uiteraard was er aandacht voor de aardbevingen in Turkije en Syrië, met de bede aan God: laat hen weten dat U bij hen bent als een zorgzame, troostende aanwezigheid.

26 februari: ds. Paul Thimm kwam weer even terug op het oude honk. Dat was voor sommigen een reden om te komen. Ook Tineke gaf weer acte de présence! Hij las Jesaja 58:1-10 over de vasten, het voeden van de hongerigen en het kleden van de naakten. Daarnaast Mattheus 4:1-11, de verzoeken in de woestijn. Hij betoogde, dat vasten op velerlei manieren kan. Zie eens af van dingen of daden waar dat ook bij mogelijk is. Zo introduceerde hij het “woestijnmoment”! Iets om over na te denken. Een mooie ochtend met onbekende, maar mooie liederen uit bundels als *Zingenderwijs* en *Het liefste lied van overzee*. We weten nog dat hij graag in ons koor zong...

Ook bij de koffie werden herinneringen opgehaald. Altijd leuk!

WAT TE DOEN MET DE DOOPSGEZINDE BAGGER ????

Bij onze leden is het vast nog wel bekend dat de Doopsgezinde gemeente in het bezit is van een stukje grond. Op de kaarten van het kadaster is het duidelijk aangegeven maar het blijkt toch nog een hele toer om de juiste locatie te vinden. Gelukkig weten netwerk beheerder Tennet en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier het feilloos te vinden.

Een paar maanden geleden hebben de kerkenraad en br. J. Klanderman met een vertegenwoordiger van Tennet rond de tafel gezeten. Er moesten heel wat documenten ondertekend worden en er zijn dan ook heel wat handtekeningen gezet. Het leek wel of we een wet voor het Europese Parlement ondertekenden. Waar dit alles voor diende? Heel simpel: Tennet vroeg toestemming om elektriciteit kabels door ons stukje grond te mogen leggen en we krijgen er zelfs vergoeding voor.

In januari kwam er een schrijven van het Hoogheemraadschap. Uit metingen is gebleken dat de watergang (slootje, greppel) langs het perceel niet diep genoeg is. Ons perceel ligt in de Wijkermeerpolder ergens bij de Communicatieweg, Golfbaan, maar in een polder, dus wij begrijpen dat de waterhuishouding, vooral in een poldergebied, van groot belang is. Nu blijkt dat ons perceel niet groter is dan een greppeltje langs het talud van een dijk en langs dat perceel zal dan wel een klein prutslootje grenzen. Maar hoe nietig en onooglijk het ook mag zijn, er moet worden gebaggerd en dat gaat ook gebeuren. Hoogheemraadschap neemt daar voldoende tijd voor namelijk van februari 2023 tot december 2024, maar dat zal wel voor hele Wijkermeerpolder gelden. Tot nu toe hoeven wij nog niet in actie te komen. Men zal ons tijdig informeren wanneer onze watergang aan de beurt is, zodat we in alle rust eerst suikerbieten en andere gewassen van het veld kunnen halen en de spreekwoordelijke schaapjes op het droge kunnen zetten.

Maar nu komt het: de bagger uit onze watergang zal in principe op de kant worden gedeponneerd. Wij zijn zelf verantwoordelijk voor de verwerking van deze bagger. Ik ben bang dat ons postzegeltje grond helemaal bedolven zal worden door de opgebaggerde blubber. Daar rijst al gauw de vraag: hoe moeten wij, als leden van de VDGIJ deze bagger verwerken? Nu heeft de kerkenraad een plan. Het lijkt ons altijd al een goed plan om de leden meer te betrekken bij het gebeuren rond om onze kerk. Er is al een 70+ maaltijd, de lunches na de dienst worden ook goed bezocht, dus misschien kunnen we, nu het lente wordt een buitenactiviteit ontplooiën. Gewoon met z'n allen, gewapend met schep en emmer en kruiwagen ons eigen landje baggervrij maken. Voor broodjes, soep en koffie/thee wordt gezorgd. Br. J. Klanderman heeft al aangeboden om een bagagewagentje achter zijn fiets te monteren waarin het benodigde gereedschap en den ravitaillering in vervoerd kan worden.

Allemaal flauwekul natuurlijk... gewoon een gedachte die bij ons opkwam toen we de brief lazen. De bagger wordt natuurlijk op de juiste wijze afgevoerd en wij krijgen de rekening gepresenteerd....

Maar met dit stukje wil ik bewijzen, dat er ondanks het hoofdzakelijk serieuze werk van de kerkenraad, er zo nu en dan iets op onze weg komt waaraan we veel plezier kunnen beleven. Zoals deze brief van het Hoogheemraadschap.

EEN VREDESGEMEENTE IN OORLOGSTIJD

Het zijn de laatste uren van het jaar 2021 en ik zit in een rustige kamer van mijn hotel in het centrum van het oude Riga, de hoofdstad van Letland. Ik kom net terug van het Russische restaurant "Дядя Ваня", waar ik heerlijk heb gegeten. Het is tenslotte oudejaarsavond, en dat moet je op gepaste wijze vieren. Specialiteiten uit de keuken van de tsaar, die in dit restaurant door nazaten van de Russische aristocratie worden geserveerd, lijken bijzonder goed bij deze gelegenheid te passen. De pandemie begint immers al te stagneren en vanaf nu kan het alleen maar beter worden. Echt? Mijn Letse vriend, de Lutherse dominee Pavel Levoesjkan, denkt daar anders over. Hij is bang voor oorlog. Een oorlog waar ik vooralsnog niet in geloof. Ik denk dat Pavel een beetje paniekerig doet. En eigenlijk alleen maar om hem niet teleur te stellen, zit ik nu te schrijven over wat ik tegen Poetin en Biden zou zeggen als ik ze kon ontmoeten:

Ik denk dat ik, net als in andere gesprekken die ik als pastor heb, geen advies zou geven, maar proberen om met beide heren op... reis te gaan. Dag Hammarskjöld, een eminente politicus van de vorige eeuw en tegelijkertijd mysticus en schrijver, schreef ooit in zijn geestelijk dagboek dat de langste reis de reis naar binnen was. Ik zou proberen redenen voor hun handelwijze te ontdekken die zij zelf misschien niet beseffen. Een van die redenen is volgens mij een zeer diepe angst. Ik vraag me vaak af of wereldleiders tijdens die verschillende topbesprekingen kunnen zeggen dat ze gewoon ergens bang voor zijn. Persoonlijk ben ik een voorstander van rationele politiek. Maar laat het een rationaliteit zijn die zich van haar beperkingen bewust is. Laat het zich ervan bewust zijn dat er grote emoties, groot lijden, pijn en teleurstellingen achter zitten: collectieve en individuele, biografische en historische. We kunnen ervoor weglopen, niet erkennen dat we lijden, en reageren met woede en agressie! Maar dit brengt doorgaans weinig goeds met zich mee. Ik denk dus dat ik in zo'n gesprek ernaar zou streven dat beide presidenten elkaar eerlijk zouden kunnen vertellen wat hen pijn doet, wat de burgers van hun land pijn doet, waar ze bang voor zijn. Zoiets zou ik als hét succes bij uitstek beschouwen.

Met voldoening heb ik achter deze zin een punt gezet. Tenslotte bereikte ik wat ik wilde: ik heb iets over de grote politiek geschreven, maar niet als politicus, wel als christen en pastor. Daarna nam ik nog in het Rus-

sisch een vredesgebed op en ging ik naar het vuurwerk kijken. Sinds mensenheugenis gelooft men immers dat lawaai angsten en boze geesten verdrijft. Laat het dus ook deze keer gebeuren. Maar het gebeurde niet. Nog geen twee maanden later hebben we dit helaas met z'n allen kunnen constateren. Ik probeer me te herinneren wat er tussen mijn terugkeer uit Riga en het uitbreken van de oorlog in Oekraïne is gebeurd. Ik weet het niet meer. De aantekeningen in mijn agenda vermelden diensten, huisbezoeken, vergaderingen, teksten die ik heb geschreven, maar ik kan me niets ervan voor de geest halen. Ik denk dat ik gewoon moet accepteren dat voor mij 2022 pas op 24 februari begon, toen de oorlog opnieuw in alle hevigheid op ons continent losbarstte...

Het was mij van het begin af aan duidelijk dat deze nieuwe situatie van ons vroeg om een standpunt in te nemen. Zowel als vredesgemeente als vanwege onze contacten in Oekraïne konden wij niet zwijgen noch niets doen. De gelegenheid om stelling te nemen werd ons door de ADS aange-reikt, die ons vroeg een internetdienst op te nemen. Tijdens de voorbereiding van deze dienst beseftte ik op een gegeven moment wat er volgens mij op zo'n moment echt op het spel staat: een geloofsgemeenschap die aan het Evangelie van Jezus trouw wil blijven.

Aan de ene kant hebben we onze vredesvisie, die uit dit Evangelie voortkomt, en aan de andere kant zien we dat de wereld in wederzijdse vijandigheid verzinkt, waardoor mensen op een verschrikkelijke manier lijden en sterven. Wij kunnen ons niet aan deze wereld of aan onze verantwoordelijkheden onttrekken, wij kunnen niet doen alsof wij niet begrijpen wat er gaande is, maar wij kunnen evenmin onze visie en onze identiteit vergeten. En dat betekent voortdurend balanceren tussen droom en werkelijkheid. In feite vloeide alles wat daarna gebeurde uit deze constatering voort.

En er is heel wat gebeurd. We begonnen met fondsenwerving. Tot nu toe zijn meerdere tienduizenden euro's via zowel de VDGIJ-rekening als mijn privérekening maar Oekraïne gestroomd.

Dit geld heeft een groot aantal concrete mensen geholpen. Wellicht heeft het zelfs enkele levens gered. Op een gegeven moment werd echter duidelijk dat het niet alleen om materiële hulp ging. Soms bereik je meer als je ergens acte de présence geeft. Want je aanwezigheid is ook een teken van solidariteit. Dit is de reden waarom ik met Pasen naar Oekraïne ben gegaan, daarna samen met Lukasz in de zomer, en tenslotte ook voor de jaarwisseling en de oosterse Kerst. En elke keer was het duidelijk dat ik

onze hele gemeenschap vertegenwoordigde, dat ik de warme gedachten, wensen en gebeden van ons allemaal meenam. Ik kan met zekerheid zeggen dat dit werd gezien en gewaardeerd. In die zin waren we allemaal een lichtpuntje, en ik weet zeker dat we dat ook zullen blijven in de donkere werkelijkheid van onze Oekraïense vrienden.

In die tijd begonnen er Oekraïense vluchtelingen in Beverwijk te verschijnen. Vanaf het begin hebben we geprobeerd hen te helpen. In onze kerk vond de eerste ontmoeting plaats van de vluchtelingen met de burgemeester, wethouders en hulpinstanties. Later was ik als tolk bij nog meer van dergelijke bijeenkomsten aanwezig: op andere plekken. Ik vertaalde ook alle formulieren die onze gasten nodig hadden om hulp te verkrijgen. Ik bezocht ze vele tientallen keren en luisterde naar vele vaak zeer trieste en traumatische verhalen. Ik hielp hen bij hun eerste bezoeken aan de dokter, tandarts of opticien. Samen met Puck hebben we zelfs voor een Oekraïens echtpaar onderdak kunnen regelen.

Sommige Oekraïners begonnen onze kerkdiensten te bezoeken. En, laten we eerlijk zijn, het was niet alleen maar leuk. Het was nodig een manier te vinden om hen in staat te stellen diensten te volgen. Al doende bleek bijvoorbeeld dat het mengen van verschillende talen in de liturgie niet de beste oplossing is, omdat het de aanwezigen afleidt. Het belangrijkste was echter dat we onze openheid, gastvrijheid, warmte en hartelijkheid lieten zien.

En dat terwijl we tegelijkertijd onze eigen problemen hadden. De "Poolse dakloper" was namelijk intussen verschenen en bracht ons aanzienlijke schade toe. Op een gegeven moment is het me echter gelukt hem te ontmoeten en een gesprek met hem aan te knopen. Ik ben niet zo optimistisch dat de zaak zo is opgelost, maar feit is dat hij daarna niet meer op ons dak is gaan rondlopen.

Soms is het moeilijk te geloven, maar het leven gaat door. Het leven met al zijn mooie maar ook trieste dimensies. In 2022 konden we elkaar eindelijk normaal ontmoeten, zonder de beperkingen van de pandemie. We vierden de dienst met het Avondmaal op Witte Donderdag, met het bloemenritueel ter gelegenheid van Pinksteren, met het waterritueel voor het begin van het nieuwe seizoen. In september heeft dominee Pavel Levoesjkan tijdens de vredesdienst gepreekt. Het was belangrijk dat, terwijl de vijandigheid tegenover de Russen in de wereld toeneemt, in onze kerk een preek in het Russisch werd gehouden door iemand die in Letland woont, maar in Rusland is geboren en deze taal dagelijks spreekt. Omdat

vijandigheid nooit in ons mag zegevieren en nooit het laatste woord mag hebben. Met Kerstmis kwamen we voor het eerst niet 's avonds maar op Kerstochtend bijeen.

Helaas moesten wij tegen 3 leden van onze gemeente voorgoed vaarwel-zeggen. Wij herdachten hen tijdens de jaarlijkse gedachtenisdienst, die ook dit jaar weer met de viering van Enigheid gepaard ging.

Jarek Kubacki

Ik heb zojuist dat gebed om vrede opnieuw afgespeeld dat ik destijds in Riga heb opgenomen. Daarin vroeg ik om een hernieuwd besef dat vrede altijd een gave is. Dat is waar, maar deze gave moet ook aanvaard worden. Als ik nu terugkijk op het jaar dat is verstreken, heb ik de indruk dat de Verenigde Doopsgezinde Gemeente IJmond deze gave heeft aanvaard en doorgegeven. We hebben het samen gedaan en op een manier die bij ons paste. Het was niet altijd gemakkelijk en het ging waarschijnlijk niet zoals gewenst, maar ik denk toch dat we er trots op mogen zijn.

DOOPSGEZINDE KERK AAN DE MEERSTRAAT (vervolg)

In de loop der jaren is er nogal wat veranderd aan en in de gebouwen. In 1972 werd er aan de kerkenraadkamer een nieuwgedeelte bijgebouwd met een keuken. Tevens is toen de kerkzaal opgeknapt er is geschilderd, er kwam vloerbedekking en losse stoelen i.p.v. de kerkbanken. Ook werd er overgegaan van oliestook op aardgas en het orgel gerestaureerd door de firma Flentrop.

In 1987 zijn er voorzetramen geplaatst voor de kerkramen ter bescherming en uit oogpunt van isolatie.

In 1992 werd de kerk ingrijpend gerenoveerd. Er kwam een nieuwe entree met twee toiletten en een nieuwe garderobe bij de gewijzigde trap naar het balkon. De toegang tot de kerkzaal werden twee glazen deuren. Het podium werd geheel vergroot en veranderd. De kerkenraadbanken verdwenen gedeeltelijk en de preekstoel werd verplaatsbaar gemaakt. Er kwam verlichting bij en de verwarming werd aangepakt. Ook kwam er nieuwe vloerbedekking.

Met als letterlijk hoogtepunt werd het torentje, dat wegens bouwvalligheid verwijderd was, weer op de voorgevel geplaatst en ook weer voorzien van een luidklokje. Met dit alles is de kerkzaal nu uitermate geschikt gemaakt voor muziekuitvoeringen.

In 2012, dus bij het 100 jarig bestaan van het kerkgebouw, is de kerkenraadskamer weer grondig aangepakt. De keuken werd gemoderniseerd met een uitserveerbalie en de zaal werd De Thouarszaal. Dit alles ook met het oog op de verhuur en functioneel gebruik.

Joep Frerichs

Op de site van Oneindig Noord Holland stond een artikel van Laura van Hasselt , dat Jaap en mij onmiddellijk opviel. Hieronder een paar stukken eruit.

PIET VAN EEGHEN

DE MAN DIE 19E EEUWS AMSTERDAM VERANDERDE

Er zijn maar weinig weldoeners in de negentiende eeuw die zoveel voor Amsterdam hebben gedaan als Piet van Eeghen. De stad heeft zowel het Vondelpark, het Prinsengrachtziekenhuis als het Stedelijk Museum - mede - aan hem te danken.

Piet van Eeghen (1816-1889) behoorde tot één van de deftigste families van de stad en hij was eigenaar van één van de oudste handelshuizen van het land. Dat handelshuis handelde in van alles, van haring tot kaas en van buffelhuiden tot tabak uit Java. Zijn huis en kantoor bevonden zich in de Gouden Bocht van de Herengracht. In die eerste helft van de negentiende eeuw, toen de hoofdstad 200.000 inwoners telde, was Amsterdam maar een derderangs provinciestad. Een stad met veel armoede en werkloosheid, waar één op de vijf kinderen in het eerste levensjaar stierf, aan cholera of aan een andere ziekte.

Er was wel een stadsbestuur, maar de verbetering van de stad moest in die tijd vooral van particulieren komen. En zo komt het dat Van Eeghen bij zijn rijke vrienden, zoals rechters en zakenlieden, geld ophaalde voor het Vondelpark, het Prinsengrachtziekenhuis, het Stedelijk Museum en de

eerste arbeiderswoningen in Amsterdam. En alsof dat nog niet genoeg was, regelde hij samen met een dominee ook nog opvang in Zetten voor gevallen vrouwen, zoals prostituees destijds werden genoemd.

Van Eeghen was een gelovig mens. Hij was Doopsgezind en dat is een heel praktisch geloof, waarbij je geacht wordt iets voor anderen te doen. Van Eeghen vond, en met hem een hoop anderen, dat je als rijke burger die verantwoordelijkheid op je moest nemen.

Aangezien hij welvarend was, was hij in staat om af en toe naar het buitenland te reizen, met de stroomboot of de stoomtrein, en daar inspiratie op te doen voor zijn burgerinitiatieven. Zijn initiatief voor de eerste arbeiderswoningen kwam bijvoorbeeld voort uit zijn bezoek aan de grote wereldtentoonstelling van 1851 in Londen, waar hij een aantal modelwoningen zag die het summum van modern waren. Dat bracht Van Eeghen op het idee om woningen te bouwen die degelijk, hygiënisch en ook nog betaalbaar waren. Het was overigens geen liefdadigheid, maar een voorbeeld van sociaal verantwoord ondernemen. Mensen die in die woningen, investeerden werden er niet rijk van, maar ze verloren er ook niet op. En arbeiders konden voor een normaal bedrag een goede woning huren.

Hoewel de eerste arbeiderswoningen op Oostenburg werden gebouwd, op de plek waar het magazijn van de VOC was ingestort, zijn de arbeiderswoningen in de Willemsstraat (Jordaan) nog het meest spectaculair. “De Willemsstraat was oorspronkelijk een gracht en het was één van de meest droevige stukjes van Amsterdam. Er stonden krotten en de gracht liep nauwelijks door, dus die stonk heel erg. Van die gracht hebben ze vervolgens een straat gemaakt en daar eenvoudige huizen gebouwd. Dat was een ongelooflijke verbetering.”

Maar Van Eeghen was ook één van de gangmakers van de aanleg van het Vondelpark, want hij vond dat elke zichzelf respecterende stad toch op zijn minst een stadspark moest hebben.

Ook was van Eeghen één van de oprichters van het Prinsengrachtziekenhuis, wat een hele verbetering van de zorg moet zijn geweest. Je had het Binnen- en het Buiten Gasthuis, die door de gemeente werden betaald, maar dat was meer een vorm van armenopvang. Als rijke kwam je daar niet, bij hen kwam de dokter wel aan huis.

Op allerlei andere fronten was Van Eeghen ook actief. Het hele artikel is te lezen op de site van Oneindig NoordHolland (onh.nl/verhaal/Piet-van-Eeghen).

Zijn leven (ook al is hij nog geen 50!) zou geweldig materiaal kunnen zijn voor een thrillerserie. Hij is in Letland geboren, dat toen nog een Sovjetrepubliek was. Eind jaren tachtig hielpen zijn moeder en grootmoeder onderduikers die niet in Afghanistan wilden vechten. Hij moest eraan wennen dat er thuis voortdurend "oudere broers" uit verschillende delen van de Sovjet-Unie aanwezig waren. En, wat soms nog moeilijker was, ook daaraan dat elk van hen na een verblijf van enkele weken weer verdween. Zo waren namelijk de regels volgens welke

dienstweigeraars werden geholpen: geen van hen kon lang op hetzelfde adres blijven. Als tiener was hij zowel lid van een communistische jeugdorganisatie als... misdienaar in de enige katholieke kerk in Riga. En misschien heeft juist deze vreemde combinatie ertoe bijgedragen dat hij zo sterk door het verhaal van heilige Franciscus geboeid raakte. Zozeer zelfs dat hij besloot zelf franciscaan te worden, wat echter in zijn thuisland niet mogelijk was. Eind jaren tachtig ontvluchtte hij de Sovjet-Unie met de hulp van een non die daar namens het Vaticaan actief was. Hij kwam terecht in Polen, en wel in een Franciscaans klooster. Helaas werd zijn verblijf daar niet alleen een grote teleurstelling, maar zelfs een hel. Zijn oversten, die wisten dat hij daar illegaal verbleef, maakten er misbruik van. Ernest werd een soort slaaf van hem. Hij werd mishandeld, vernederd en misbruikt. Pas na de val van het communisme in Polen kon hij zich hieruit bevrijden. Hij kreeg een beurs van Amerikaanse protestanten en begon in Warschau theologie te studeren. Hij beweert dat we elkaar in die tijd persoonlijk hebben ontmoet, maar ik kan me dat niet herinneren. Volgens mij heb ik alleen over hem gehoord en daarna hebben we enige tijd gecorrespondeerd: over onderwerpen van wederzijdse interesse. Die correspondentie en het contact stopten toen hij in het Verenigd Koninkrijk terechtkwam, waar hij de kans kreeg om hulppredikant in de Presbyteriaanse

Kerk te worden. Helaas moest hij daarna vanwege de ziekte van zijn moeder naar Letland terugkeren. Daar doceerde hij nog enige tijd theologie aan de opleiding van het Leger des Heils in Riga, maar hij bleek te progressief om in een van de religieuze gemeenschappen in zijn land werkzaam te kunnen worden. Wel vond hij een slecht betaalde maar zekere baan bij een Zweeds bedrijf en ging samen met zijn moeder in een bouwvallige flat leven. Riga is geen goedkope stad en Ernest verdient maar ongeveer 850 euro per maand, terwijl het pensioen van zijn moeder slechts 150 euro bedraagt. In feite leven ze beiden in bittere armoede, vooral omdat moeder steeds meer medicijnen nodig heeft die niet (volledig) worden vergoed.

Toen in het midden van de pandemie de reisbeperkingen een tijdje werden versoepeld, ben ik voor een paar dagen naar Riga gegaan, onder andere om in de Russischtalige Lutherse gemeenschap te preken, waarvan we afgelopen najaar de voorganger mochten verwelkomen. Bij deze gelegenheid had ik een afspraak gemaakt met Ernest, omdat ik hem eindelijk persoonlijk wilde ontmoeten. Ik heb toen gevraagd om van hem Letse lessen te krijgen. Zoals u waarschijnlijk begrijpt, kwam dat niet noodzakelijkerwijs door mijn grote belangstelling voor deze taal. In de eerste plaats wilde ik hem op deze manier financieel helpen. En deze hulp, van tijd tot tijd met een pakket Nederlandse lekkernijen aangevuld, was tot voor kort voldoende. Maar toen begon de oorlog. De Baltische landen (Litouwen, Letland en Estland) betaalden een enorme prijs voor de hulp aan Oekraïne. De inflatie bedroeg meer dan 20%. Nog steeds rijzen de prijzen de pan uit. Ernest is iemand met een gave die tegenwoordig zeldzaam is: hij geeft om andere mensen. Zelden denkt hij daarentegen aan zichzelf. Iedereen kent mensen waarvan gezegd wordt dat ze "te goed zijn voor deze wereld". Hij is er zeker een van. Zelfs nu, bijvoorbeeld, doet hij eerder vrijwilligerswerk voor Oekraïense vluchtelingen dan dat hij op zoek gaat naar extra inkomstenbronnen.

Enige tijd geleden heeft Ernest gevraagd om vriend van onze gemeente te worden. Hij droomde ervan om wat wij doen te steunen met zijn eigen financiële bijdrage: zelfs met een zeer bescheiden bedrag. Dit bleek helaas niet mogelijk. Maar wij kunnen hem en zijn moeder wel helpen.

Wij gaan levensmiddelen voor hen inzamelen: droge soep, rookworst, thee, koffie enz. Met andere woorden: alles wat lang houdbaar is en niet te veel weegt (vanwege de portokosten). U kunt ze meenemen naar de

kerk. Onze kerkrenraad zorgt voor de mand waarin ze gedeponneerd kunnen worden. Financiële hulp bij de portokosten is natuurlijk ook van harte welkom.

Bij voorbaat dank,

Jarek Kubacki

EENMAAL ONTMOET

Eenmaal heeft zij voor mijn deur gestaan.
Wie?
een vrouw Maria is haar naam.
Ik zei, „wie ben jij je komt me bekend voor
maar ik ken je niet,”
“Ik ben Maria”
“Kom binnen, jij bent mijn gast,
Gaat zitten, eet en drinkt, ik ben verrast,
Als je me vertellen wilt, dan vertel jij je verhaal,”
zij begon te wenen
het kwam weer in haar herinnering allemaal,
„Hij ging van huis naar zijn vrienden”
daarna zag zij Hem aan het kruis
haar hart brak terwijl zij sprak
Ook vertelde zij van de opstanding
Dat was het moment dat zij ophield met vertellen
en niet verder ging
Maar zong wonderschoon het Magnificat
zuiver van hart en toon.

Dieuwertje van de Woestijne

COLLECTEROOSTER

26 maart	St. Hospicegroep Midden Kennemerland El Ombu
09 april	Stichting Exodus
16 april	VTZIJ De Heideberg Santpoort-Noord
23 april	Christian Peacemaker Teams- Nederland
07 mei	Indonesische broederschappen
22 mei	Voedselbank IJmond
28 mei	Doopsgezinde Zending

FLODDERMUTS EN OORIJZER

Het opzetten van het Friese oorijzer moet met uiterste zorg worden gedaan en wel zo dat er geen haartje onderuit komt en de kanten muts volkomen strak het gezicht omsluit.

Het haar wordt omhoog gekamd en met enkele spelden boven op het hoofd vastgezet.

1. Een witte keper band over de haarinplant rond het hoofd wikkelen en goed vastspelden, zodat ieder haartje weggewerkt wordt.
2. De witte muts opzetten met de gebreide strook in de nek, zodanig dat alle nekhaar wordt weggewerkt (bijvoorbeeld met puntkam of breinaald).
3. De zwarte muts hierover heen zetten, zodat de gladde kant aan de voorzijde aansluit en alle haren van voorhoofd en slapen verdwijnen. Door middel van het bandje wordt de muts strak vastgezet op het achterhoofd.
4. Het oorijzer hierover heen plaatsen met dichte kant aansluitend aan de gebreide strook van de witte ondermuts. De knoppen dienen ter hoogte van de ogen op de slaap te rusten. Aan de voorzijde mag slechts het zwarte mutsje tussen de twee oorijzer helften te zien zijn.
5.
 - a. Neem de draad die door de voorrand van de muts is geregen, in iedere hand een draad en leg de muts los over het oorijzer op zijn plaats. Neem de linkerdraad even in de mond, zodat beide handen vrij zijn om de rechter draad om de rechter oorijzerknop te draaien. Het laatste stukje kan met de puntkam onder het oorijzer worden geschoven. Let bij deze handeling erg goed op dat de flodder glad onder de knop blijft zitten, dus geen rimpels in het kant onder de oorijzerknop. De andere draad wordt nog steeds in de mond vastgehouden.
 - b. De floddermuts wordt nu met de vlakke hand over het oorijzer geschoven. Let op dat de achternaad van het bolletje van de floddermuts precies over het kleine gaatje midden achter van het oorijzer valt. Nu het keperbandje van de floddermuts tussen bol en gepijpte strook opzoeken en met een kopspeld vastzetten op de tipmutsstrook, in iedere hoek één speld is voldoende. Het keperbandje zit vlak onder het oorijzer en op de bovenkant van de tipmutsstrook.

- c. Nu terug naar de linkerdraad van de voorrand van de floddermuts. Neem hem in de hand en trek hem strak, schuif zo nodig weer met de vlakke hand het kant net over het zwarte mutsje. Dit mag er niet onder uit komen. Ook hier het kant onder knop gladtrekken en nu deze draad om de linker oorijzerknop draaien, de laatste centimeters onder het oorijzer wegschuiven met behulp van een puntkam.
6. Lange mutsenspelden met versierde knop dienen om de muts op zijn plaats te houden. Ze worden daartoe boven de oorijzerknoppen, door de mutsen schuin naar beneden ingestoken, zodat ze achter de knoppen door de kanten strook weer tevoorschijn komen. Men schuift daarvoor de strook onder de knoppen iets naar voren. Steek de spelden door het kant en de tipmuts terug en weer opnieuw naar boven.
 7. Toegevoegd, maar niet noodzakelijk, zijn de veren, de voorhoofdsnaald en de oorbellen. De veren worden op de rand van de floddermuts geplaatst door de lange spelden onder de mutsen over de schedel te schuiven. Tenslotte een laatste inspectie naar weerbarstige haren, die zorgvuldig onder de tipmuts en oorijzer worden weg-gewerkt.
 8. Een luifelhoedje kan het geheel completeren.

